

8.12. Seksi, seksuaalisuus ja sijaishuolto -seminaari

Nuorten kokema ja nuoriin kohdistuva seksuaalinen häirintä ja väkivalta somessa

Minerva Kettukuja

hanketyöntekijä

Sua varten somessa / Nicehearts ry

Sua varten somessa: 3-vuotinen valtakunnallinen kehittämishanke

- Teemme työtä somessa Instagramissa, TikTokissa ja Snapchatissa. Instagram & Tiktok: **@suavarten_official**
- Viestimme somealustoilla suoraan nuorille, lisäämme tietoa turvataidoista ja häirinnästä.
- Tarjoamme nuorille matalan kynnyksen keskustelutukea somealustoilla.
- Jalkaudumme nuorten pariin aktiivisesti somessa.
- 29.4.2020 – 8.12.2020 ajalla käyty 1600 keskustelua

Nuoriin kohdistunut seksuaaliväkivalta ja häirintä somessa

- **Nudet ja sexting**

- Alastonkuvien lähettely pyytämättä ja alastonkuvien pyytely nuorilta
"Laita nyt nude..." "Haluun nähdä sut alasti" "Ota kuva paidan alta"
- Seksuaalissävytteiset viestit nuorelle
"Näytät tosi seksikkäältä..." "Ootko jo miten kokenu sängyssä...",
"haluisin panna sua niin että tuntuu"

→ Kun seksuaalissävytteisiä kuvia tai viestejä laitetaan alle 16-vuotiaalle, kyseessä on lapsen kohdistunut väkivallanteko JA RIKOS joista on tehtävä rikosilmoitus.

→ Vaikka nuori olisi yli 16-vuotias, teot eivät silti ole oikein, vaan nuoreen kohdistuvaa seksuaalista häirintää.

HUOM. Siinä, että toistensa kanssa seurustelevat nuoret **suostumuksellisesti** lähettelevät toisilleen seksuaalissävytteisiä kuvia tai viestejä, ei ole mitään pahaa. Aikuisella taas **ei ole** yhtäkään syytä laittaa nuorelle tällaisia kuvia / viestejä.

- **Grooming**

- tarkoittaa houkuttelua seksuaalisiin tekoihin ja on väkivaltaa lasta kohtaan.
→ Houkuttelua voi tapahtua monella tavalla myös somessa. Myös pelkkä houkuttelun yrittäminen on rikos.

Miksi nuori ei kerro kohtaamastaan väkivallasta ja häirinnästä?

- **Voimakas häpeän ja syyllisyyden tunne.** "Tämä oli jotenkin minun vikani."
- **Pelko kertomisen seurauksista, kuten somen käyttörajoituksesta.** "Jos kerron, minulle tapahtuu jotain ikävää tai saan rangaistuksen."
- **Pelko siitä, että tekijä kostaa jollakin tavalla nuorelle tai nuoren läheisille.** "Hän tekee minulle tai läheisilleni / perheelleni jotain pahaa."
- **Halu pärjätä yksin/ kokemus ettei halua olla vaivaksi tai kuormittaa läheisiä lisää.** "En halua olla taakka. (Sijais)Vanhemmillani on tärkeämpiäkin asioita."
- **Oletus, ettei asiasta ole sopivaa puhua tai aikuinen ei pysty ottamaan asiaa vastaan.** "Tällaisista asioista ei ole puhuttu aiemminkaan mitään."
- **Tiedon puute siitä, miten toimia.** "En tiedä, mitä voisin sanoa tai tehdä tässä tilanteessa."
- **Häirinnän ja väkivallan normalisoituminen.** "Tämä on normaalia ja tätähän tapahtuu kaikille. Ei tästä tarvitse puhua sen enempää eikä tästä ole mitään järkeä tehdä poliisiasiaa."
- **Epäusko siihen, että kertominen auttaisi.** "Minua ei uskota tai minua syytetään valehtelusta. Kukaan ei kuitenkaan ole puolellani ja kaikki menee vain pahemmaksi."

Kuinka ottaa luontevasti nuoren kanssa puheeksi somen ilmiöt ja miten vastata, jos nuori on kokenut jotain ahdistavaa?

- **Osoita kiinnostusta nuoren somen käyttöä kohtaan. Rohkaise kertomaan, jos somessa tulee jotain ikävää tai outoa vastaan.**

"Mitäs siellä tiktokissa oli tänään?"

"Valitse joku video minkä olet nähnyt tänään niin katsotaan se yhdessä!"

"Keiden kanssa oot tänään snäppäillyt?"

"Luin uutisista asiasta X. Ootko sä törmännyt somessa tuohon asiaan?"

"Juteltaisiinko somesta? Haluaisin tietää, ootko sä ikinä törmännyt somessa asiaan X"

- **Tarjoa tukea, huomaa hätä.**

"Näin muuten, että sulle oli laitettu aika epämukavalta vaikuttava kommentti instassa. Toisten kehoja ei oo ok kommentoida noin. Haluaisitko jutella siitä?"

- **Ole empaattinen ja nuoren puolella. Usko ja kuuntele nuorta.**

"Onpa tuo ihminen toiminut väärin sinua kohtaan."

"Miltä tämä susta tuntui? Mitä sinä ajattelet tästä?"

- **Tuomitse teko, jonka uhriksi nuori on joutunut. Älä tuomitse nuorta.**

"Sinua kohtaan on tehty väärin. Sillä ei ole tässä kohtaa mitään väliä, mitä olet tehnyt. Vaikka olisit laittanut hänelle 10 kuvaa itsestäsi, hän ei olisi saanut silti pyytää niitä alun alkaenkaan."

- **Kartoita tilannetta:**

"Pystyisitkö kertomaan vähän lisää siitä, mitä siinä oikein tapahtui?" (Älä kuulustele – kartoita tilannetta lempeästi ja uteliaan vakavasti.)

- **Ole läsnä, pysy itse rauhallisena. Älä mene paniikkiin, älä kauhistele. Kiitä nuorta rohkeudesta kertoa tai hyvästä kysymyksestä.**

"Olipa tosi tärkeä kysymys. Juttelen sun kanssa mielelläni asiasta X."

"Kiitos että luotit minuun ja kerroit. Tämä on vakava asia, mutta meillä ei ole mitään hätää. Minä olen tässä ja sinun puolellasi. Vaikka sinulle on tehty noin, niin me selvitätään tästäkin."

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus saada laadukasta seksuaalikasvatusta

- **Seksuaalikasvatuksen merkitys:**
  - Jokaisella nuorella on oikeus tietää, että pyytämättä **ei ole oikein lähettää toiselle alastonkuvia.**
  - Jokaisella nuorella on oikeus tietää, että heidän **ei tarvitse koskaan sietää** ahdistavaa toimintaa muilta.
  - Jokaisella nuorella on oikeus tietää, että vaikka **heihin kohdistuva väkivalta somessa olisi tavallista, se ei silti ole oikein. Ei, vaikka se tapahtuisi somessa.**
- **Seksuaalikasvatuksen avulla muokataan käsitystä siitä, mikä on ok, normaalia ja hyväksyttävää sekä annetaan tietoa ilmiöistä, joita nuoret voivat kohdata ja tarjotaan niiden kohtaamiseen työkaluja.**
- Seksuaalisuudesta ja omista rajoista on OK puhua ikätasoisesti jo hyvin nuorille. Seksuaalisuudesta **puhuminen ja oikea-aikainen seksuaalikasvatus eivät lisää seksuaalista riskikäyttäytymistä** vaan auttavat lasta tunnistamaan tilanteet, joissa häntä kohtaan ollaan tekemässä tai tehdään väärin.

Sosiaalinen media on läsnä nuorten elämässä halusimme me sitä tai tuntui se meistä hyvältä tai ei.

On hyvä muistaa, että somessa on paljon hyvää. Nuoret, joihin kohdistetaan somessa myös ikäviä asioita, eivät ole syyllisiä siihen, että heitä kohtaan tehdään väärin.

Nuorten saama seksuaalikasvatus on tärkeimpiä työkaluja tilanteisiin joissa hänen rajojaan saatetaan rikkoa – myös somessa.

- vaatii aikuisilta halua ja uskallusta ottaa seksuaalisuuteen ja seksiin liittyvät asiat puheeksi nuorten kanssa.
- nuori, jolla ei ole tietoa esim. hänelle pyytämättä laitettujen alastonkuvien laittomuudesta, tottuu ja oppii siihen, että alastonkuvia on normaalia joutua vastaanottamaan myös haluamattaan ja normaalia myös lähettää muille.
- on aikuisten vastuulla, että nuori tietää, että hänellä on oikeus seksuaalisuuteensa ja sen ilmaisemiseen, ja että sitä oikeutta ei kenelläkään ole oikeus käyttää väärin tai hyväksi – myöskään somessa.
- nuori, joka tietää oikeutensa ja tunnistaa omat rajansa, pystyy myös suojaamaan itseään ja myös puolustautumaan paremmin somessa tapahtuvissa tilanteissa, joissa on riski tapahtua kaltoinkohtelua.

kiitos!

Ota yhteyttä ja kysy lisää:

Minerva Kettukuja

044 71 93 191

minerva.kettukuja@nicehearts.com

Instagram: @suavarten_mine / @suavarten_official

tutustu Sua varten somessa –hankkeen toimintaan ja materiaaleihin:

Instagram: @suavarten_official

TikTok: @suavarten_official

www.suavartensomessa.fi

Maaliskuusta 2021 meiltä tilattavissa myös räätälöityjä nuorten työpajapaketteja ryhmille somen haittailmiöistä. Kysy lisää!

